

EUROPEISKA DATATILLSYNSMANNEN

Sammanfattning av Europeiska datatillsynsmannens yttrande om förslaget till förordning om eu-LISA

(Den fullständiga texten till detta yttrande finns på engelska, franska och tyska på Europeiska datatillsynsmannens webbplats www.edps.europa.eu)

(2017/C 386/06)

Sedan dess inrättande 2011 har Europeiska byrån för den operativa förvaltningen av stora it-system inom området frihet, säkerhet och rättvisa (eu-LISA) gradvis anförtratts den operativa förvaltningen av Schengens informationssystem, informationssystemet för viseringar och Eurodac. Efter fyra års verksamhet genomförde kommissionen en övergripande utvärdering. Till följd av detta presenterades förslaget till förordning om Europeiska byrån för den operativa förvaltningen av stora it-system inom området frihet, säkerhet och rättvisa den 29 juni 2017.

Huvudsyftet med detta förslag är att anförtro eu-LISA uppgifterna att i) ha hand om den operativa förvaltningen av befintliga och framtida stora it-system inom området frihet, säkerhet och rättvisa, ii) utveckla vissa aspekter av driftskompatibiliteten hos dessa system, iii) utföra forskningsverksamhet och pilotprojekt och iv) utveckla, förvalta och hysa ett gemensamt it-system för en grupp medlemsstater som frivilligt väljer en centraliserad lösning för att genomföra tekniska aspekter av EU-lagstiftningen om decentraliserade system inom området frihet, säkerhet och rättvisa.

Förslaget till förordning om eu-LISA är en del av en bredare process för att förbättra den yttre gränsförvaltningen och den inre säkerheten i EU för att kunna möta särskilda säkerhetsutmaningar. Flera lagstiftningsförslag om stora it-system är faktiskt för närvarande ämne för förhandlingar med Europaparlamentet och rådet (in- och utresesystemet, Eurodac, EU-systemet för reseuppgifter och resetillstånd, Schengens informationssystem och det europeiska informationssystemet för utbyte av uppgifter ur kriminalregister om tredjelandsmedborgare). Genom dessa lagstiftningsförslag anförtros eu-LISA den operativa förvaltningen av de ovannämnda stora it-systemen.

EDPS, även i egenskap av tillsynsmyndighet över eu-LISA, rekommenderar att eu-LISA-förslaget åtföljs av en detaljerad konsekvensbedömning av rätten till integritet och rätten till uppgiftsskydd som fastställs i EU-stadgan om de grundläggande rättigheterna.

EDPS påminner också om att det för närvarande inte finns någon rättslig ram för driftskompatibiliteten hos EU:s stora it-system. Därför kan eu-LISA endast utveckla genomförandeåtgärderna om en sådan rättslig ram antas.

Slutligen har EDPS farhågor om möjligheten att eu-LISA skulle kunna utveckla och hysa en gemensam centraliserad lösning för stora it-system som i princip decentraliseras. Strukturen för varje stort it-system i EU är tydligt definierad i en särskild rättslig grund och kan inte ändras genom ett delegeringsavtal mellan eu-LISA och en grupp medlemsstater. En eventuell förändring av en systemstruktur kan endast göras genom att ändra den lämpliga lagstiftningsgrunden, vilket måste föregås av en konsekvensbedömning och genomförbarhetsstudier.

1. INLEDNING OCH BAKGRUND

1. Europeiska byrån för den operativa förvaltningen av stora it-system inom området frihet, säkerhet och rättvisa (eu-LISA) inrättades genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1077/2011⁽¹⁾. Genom förordningen anförtros eu-LISA den operativa förvaltningen på den centrala nivån av andra generationen av Schengens informationssystem (nedan kallat SIS II)⁽²⁾ och informationssystemet för viseringar (nedan kallat VIS)⁽³⁾. Förordning (EU) nr 1077/2011 ändrades genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 603/2013⁽⁴⁾, som dessutom har anförtrott eu-LISA förvaltningen av Eurodac.
2. År 2016 genomförde kommissionen en utvärdering⁽⁵⁾ av eu-LISA fyra år efter det att byrån inledde sin verksamhet. Som ett resultat därav fastställdes behovet av att förbättra eu-LISA:s effektivitet och verkningsfullhet. I detta sammanhang lade kommissionen den 29 juni 2017 fram ett förslag till förordning om Europeiska byrån för den operativa förvaltningen av stora it-system inom området frihet, säkerhet och rättvisa⁽⁶⁾ (nedan kallat *eu-LISA-förslaget*).
3. Dessutom har kommissionen sedan 2016 påbörjat en bredare reflektion om hur man kan göra förvaltningen och användningen av data, både för gränsförvaltning och säkerhetsändamål, effektivare och mer verkningsfull. Som ett resultat av detta har kommissionen antagit ett meddelande om starkare och smartare informationssystem för gränser och säkerhet⁽⁷⁾, och slutrapporten från expertgruppen på hög nivå om informationssystem och driftskompatibilitet⁽⁸⁾ samt den sjunde rapporten om framsteg i riktning mot en effektiv och verklig säkerhetsunion⁽⁹⁾ med förslag om nya uppgifter och följaktligen ett nytt mandat för eu-LISA.
4. EDPS rådfrågades informellt före offentliggörandet av eu-LISA-förslaget och han lämnade informella kommentarer till kommissionen, som endast beaktades delvis.
5. Syftet med eu-LISA-förslaget är att utvidga byråns mandat genom att
 - möjliggöra den operativa förvaltningen av befintliga och framtida stora it-system inom området frihet, säkerhet och rättvisa,
 - säkerställa uppgifters kvalitet i alla stora it-system som förvaltas av eu-LISA,
 - utveckla nödvändiga åtgärder för att möjliggöra driftskompatibilitet hos systemen,
 - utföra forskningsverksamhet för den operativa förvaltningen av stora it-system,
 - utföra pilotprojekt, visa att koncept och testverksamhet är ändamålsenliga,

⁽¹⁾ EUT L 286, 1.11.2011, s. 1.

⁽²⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1987/2006 av den 20 december 2006 om inrättande, drift och användning av andra generationen av Schengens informationssystem (SIS II) (EUT L 381, 28.12.2006, s. 4) och rådets beslut 2007/533/RIF av den 12 juni 2007 om inrättande, drift och användning av andra generationen av Schengens informationssystem (SIS II) (EUT L 205, 7.8.2007, s. 63).

⁽³⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 767/2008 av den 9 juli 2008 om informationssystemet för viseringar (VIS) och utbytet mellan medlemsstaterna av uppgifter om viseringar för kortare vistelse (VIS-förordningen) (EUT L 218, 13.8.2008, s. 60).

⁽⁴⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 603/2013 av den 26 juni 2013 om inrättande av Eurodac för jämförelse av fingeravtryck för en effektiv tillämpning av förordning (EU) nr 604/2013 om kriterier och mekanismer för att avgöra vilken medlemsstat som är ansvarig för att pröva en ansökan om internationellt skydd som en tredjelandsmedborgare eller en statslös person har lämnat in i någon medlemsstat och för när medlemsstaternas brottsbekämpande myndigheter och Europol begär jämförelser med Eurodacuppgifter för brottsbekämpande ändamål, samt om ändring av förordning (EU) nr 1077/2011 om inrättande av en europeisk byrå för den operativa förvaltningen av stora it-system inom området frihet, säkerhet och rättvisa (EUT L 180, 29.6.2013, s. 1).

⁽⁵⁾ Rapporten från kommissionen till Europaparlamentet och rådet om hur Europeiska byrån för den operativa förvaltningen av stora it-system inom området frihet, säkerhet och rättvisa (eu-LISA) fungerar, COM(2017) 346, 29.6.2017.

⁽⁶⁾ Förslag till förordning om Europeiska byrån för den operativa förvaltningen av stora it-system inom området frihet, säkerhet och rättvisa och om ändring av förordning (EG) nr 1987/2006 och rådets beslut 2007/533/RIF och om upphävande av förordning (EU) nr 1077/2011, COM(2017) 352 final, 29.6.2017.

⁽⁷⁾ COM(2016) 205 final, 6.4.2016.

⁽⁸⁾ <http://ec.europa.eu/transparency/regexpert/index.cfm?do=groupDetail.groupDetailDoc&id=32600&no=1>

⁽⁹⁾ COM(2017) 261 final, 16.5.2017.

- tillhandahålla stöd och råd till medlemsstaterna och kommissionen om de nationella systemens anslutning till det centrala systemet,
 - utveckla, förvalta och hysa ett gemensamt it-system för en grupp medlemsstater som frivilligt väljer en centraliserad lösning för att genomföra tekniska aspekter av EU-lagstiftningen om decentraliserade system inom området frihet, säkerhet och rättvisa.
6. Först lämnar EDPS sina huvudsakliga rekommendationer avseende eu-LISA-förslaget. Dessa huvudsakliga rekommendationer avser de viktigaste av de problem som EDPS har noterat och som under alla omständigheter bör åtgärdas under lagstiftningsprocessen. Därefter lämnar EDPS ytterligare rekommendationer som avser frågor där det krävs förtydliganden, ytterligare information eller mindre ändringar. Denna åtskillnad bör hjälpa lagstiftaren att prioritera de viktigaste av de problem som tas upp i detta yttrande.

4. SLUTSATS

23. Efter noggrann analys av eu-LISA-förslaget gör EDPS följande rekommendationer:

- Att genomföra eller tillgängliggöra en detaljerad konsekvensbedömning för att göra det enklare att bedöma eu-LISA-förslagets inverkan på de grundläggande rättigheterna, särskilt avseende koncentrationen av alla stora it-system i en myndighet och med beaktande av det bredare rättsliga sammanhanget inklusive pågående lagstiftningsförslag avseende stora it-system.
- Att avlägsna aktuella hänvisningar med anknytning till driftskompatibilitet i eu-LISA-förslaget.
- Att avlägsna bestämmelsen som möjliggör förändring av systemets struktur på grundval av delegeringsavtalet mellan eu-LISA och gruppen av medlemsstater.

24. Förutom de huvudsakliga problem som fastställts ovan rör EDPS rekommendationer även följande aspekter av eu-LISA-förslaget:

- Statistiska uppgifter som genereras av systemet.
- Intern övervakning.
- Hantering av informationssäkerhetsrisker.
- EDPS roll och dataskyddsombudets roll.

25. EDPS är fortsatt tillgänglig för att ge ytterligare råd rörande eu-LISA-förslaget, även vad gäller delegerade akter eller genomförandeaakter som antas i enlighet med den föreslagna förordningen och som kan ha en inverkan på behandlingen av personuppgifter.

Bryssel den 9 oktober 2017.

Giovanni BUTTARELLI
Europeiska datatillsynsmannen
